

Peuken zoeken!

“Peuken rapen” was de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog een hype, al kende toen nog niemand dat woord. Veel te roken was er niet. Verstokte stomers of minder draagkrachtigen zochten straten en pleinen, waar veel mensen kwamen, af naar restjes weg geworpen rookwaar om daarvan nieuwe sigaretten te draaien. Er was zelfs een woord voor: “bukshag”. Dat schoot me door de geest toen ik afgelopen zomer op een Haarlems busperron twee Kauwen druk bezig zag met het “rapen” en wegbrengen van sigarettenpeuken. Die peuken waren door de wind keurig op rijen in de voegen tussen de tegels geblazen. Ik vond het wel grappig maar schonk er geen verdere aandacht aan.

Tot ik onlangs in NRC-Handelsblad een artikel van wetenschapsredacteur Lucas Brouwers las. Hij vertelde in de Kleine Wetenschap van 8 december (pagina voor de kinderen) dat Mexicaanse Vinken en Mussen heel slim zijn. Die stoppen peuken in hun nest en bestrijden daarmee jeukende kwelgeesten. Brouwers legde dat bijzonder leuk uit voor zijn jonge lezertjes. Desgevraagd was hij zo aardig mij het betreffende artikel toe te zenden. Het lijkt hem aannemelijk dat wij hier met hetzelfde gedrag te maken hebben.

De samenvatting in de Biology letter van de Royal Society van 18 december 2012 luidt: “Incorporation of cigarette butts into nests reduces nest ectoparasite load in urban birds: new ingredients for an old recipe? (Inkapselen van sigarettenpeuken vermindert aantallen ectoparasieten in vogelnesten van stadsvogels: nieuwe ingrediënten voor een oud recept?)

Gewerkt werd met nesten van de Huismus en van de Mexicaanse Huisvink. In 57 nesten werden kortstondig in totaal 400 peuken van machinaal gerookte Marlborough-sigaretten geplaatst. In elk nest stopten de onderzoekers ook verwarmingselementjes om mijten aan te lokken en lijmplaatjes om ze te vangen. Na de broedtijd werden de nesten verzameld. Al wat er maar te meten viel werd gemeten of geteld en na uitvoerige statistische bewerking bleek een significant verschil tussen de aantallen mijten in wel en niet met peuken behandelde nesten. Er werd een verband verondersteld met het gedrag van “buiten” levende vogels van verschillende families die sterk geurende kruiden in hun nest brengen. Als je hier dus peuken rapende vogels ziet, heb je tenminste een idee van wat er aan de hand kan zijn.

Belangstelling voor de Biology letter? Ik kan u die als pdf-bestand toezenden (4x A4).

Joost van der Elst jelst@xs4all.nl